

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fiecare publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blaș.

Anul V.

Blaș 13 Aprilie 1895.

Numărul 15.

La învierea Domnului.

Când natura întrégă depune vestimentul său de ghéță și îmbracă haina verde și caldă de primăvară, în care reînvie la o nouă viață, sfânta biserică serbeză cea mai mare minune a religiunii creștine: *Învierea Domnului Christos*, pe care toți creștinii o salută cu bucurie în frumoasa cântare: *Christos a înviat!*

Creștinii vęd în învierea Domnului cea mai strălucită și convingătoare dovadă, că Dumneșeu este întemeiatorul religiunii noastre, și că toate învățăturile creștinismului adevărat din ceriū au venit pe pământ, pentru ca să lumineze mințile și să nobilizeze inimile omenilor și astfel să-i conducă la fericirea pămîntescă și cerescă. Pentru aceea în toate bisericile resună din toate pepturile creștine adevăratul imn: *Christos a înviat!*

Dulce și plăcută este conviețuirea intimă a trupului cu sufletul, și înfiorătoare despărțirea lor prin mörte. Gröza înse dispäre, și florii încétă, dacă ne gândim la învierea Domnului, carele prin acest act glorios ne-a dat arvuna dumneșească, că trupul prefăcut în pulvere ér se va închea și se va împreuna cu sufletul spre a nu se mai despărți nică odată. Pentru această toate sufletele evlavioșe consideră sfintele Pasci de ziua, carea a făcut-o Domnul, ca să ne bucurăm și să ne veselim în-

tr'insa, și plini de mângăere cântă: *Christos a înviat!*

Fără de suferință, muncă și abnegațiune la nimic mare și glorios nu putem ajunge. Înșu-și Fiul lui Dumneșeu, ca să pötă întemeia sfânta biserică și să ajungă la glorioșă înviere, a trebuit să sufere lipse nenumărate, a trebuit mai întâi să muncască și să nopțe, să predice neobosit cuvintul lui Dumneșeu, să îndure pentru sfintele și mântuitoarele învățături batjocuri, ocară, chinuri, dureri și chiar și mörtea infamantă de pe lemnul crucii. El prin această a dat exemplul neperitoriu tuturor inimilor nobile, că prin multe suferințe trebuie să trecă, dacă voesc, să facă pentru omenime, ceea ce este bun, frumos și folositor. Exemplul acesta este o mângăere și încurajare pentru toți cei buni, cari plini de recunoștință laudă pe Cel ce li-l'a dat, exclamând: *Christos a înviat!*

Pe Cel ce numai fericirea poporului a dorit-o și lucrat-o, pe Cel ce a ridicat poporul din sclăvia ignoranței și păcatului, pe Fiul lui Dumneșeu, carele a fost fără de păcat, l-au calumniat, că ațită și resvrătesce poporul, că voesc, să usurpe puterea lumescă legitimă. Pentru aceea ca pe un resvrățitor și trădător l-au judecat, pus-au pe capul Lui cunună de spină, în mâinile lui sceptru de trestie, pe umerii lui haină mohorită, adăpatu-l-au cu oțet și fiere, palmuitu-l-au, bătutu-l-au, scuipatu-l-au și pironitu-l-au pe cruce între

cei mai mari făcători de rele. Acesta este sörtea celor ce luptă pentru binele poporilor. Și tu, poporul meu, ai avut luptători, cari ca respłată, că s-au espus pentru drepturile tale, au fost infierați cu ocară de trădători și agitatori, au mâncat între lacrimi și dureri pânea amară a esiliului, au fost botjocoriți, schingiuiți și prigoniți, și au putredit în temnițe. Ei înșe au simțit o dulce mângăere, de câte ori au ajuns, să serbeze ziua învierii Domnului, care dovedesce, că dreptatea tot trebuie să triumfeze, și că cei ce se jertesc pentru fericirea poporilor, încununați vor fi cu gloria nemuririi. Pentru aceea și de pe buzele celor ce sufer pentru a nemului iubire resună mângăitorul cântec: *Christos a înviat!*

Dela Nistru până la Tisa și din Balcani până în Carpați cu drag se salută Românii cu cuvintele: *Christos a înviat!* Mult au suferit dinșii și pöte mult vor mai suferi. Înșe suferințele i-au oțelit în lupta, care din și în și devine tot mai mult de triumf promițătoare. İataganul barbarei semilune sfărmat a fost în bucăți, și pe fărîmăturile lui ridicatu-s'a falnicul regat al României, purtătorul civilizațiunii și culturii din Orient. Sdrobit este jugul rușinos al iobăgiei, care pe Români îi lipsia de toate drepturile omenești și civile. Frânte zac lanțurile robiei bisericicești, cari ne încătușau sub domnia ereticului calvinism și corumpătorului și nesăturatului Bizanț. Și dacă tu,

Feuilleton.

Florile sfintei Scripturi.

(Continuare.)

III.

„Grădină închisă e sora mea mirésa, grădină închisă, isvor pecetluit. Odraslele sale grădină cu rodii, cu rod din măguri, cipri cu narduri, nard și șofran, trestie și scortişoră cu toate lemnele Livanului, smirnă și aloi cu toate mirosurile cele de frunte.“ În cuvintele acestea din Cântarea Cântărilor 4, 12 sunt înșirate aproape toate plantele, cari se cultivaū în grădinile Palestinei. Înșe plantele acestea nu se cuprind toate în conceptul nostru „flöre“. Ba putem dice, că în conceptul acesta dintre plantele înșirate aci pöte să se potrivescă numai șofranul.

Flörea de șofran la Cânt. 4, 14 se numesce „karkam“. Arabii o numesc „kurkum“, éră Eliii o chemă $\kappa\rho\rho\kappa\omicron\varsigma$. Töte numirile acestea sunt străformări de ale numirii sanserite „karikuma“. India e adevărat patria originală a acestei plante, și țările mai apusene de odată cu planta această au primit deci din India și numirea plantei. Numirea „șofran“

e de origine arabescă. În limba arabescă „șafaran“ înșamnă „galben“.

Adevărat că se dice, că mocanul nu știe, ce-i șofranul. Dar dacă în dicala această ne-am mărgini numai la înșemnarea proprie a șofranului, atunci am puté dice, că aproape toți Românii sunt mocani.

Firele de șofran nu sunt alta decât stigmele pistilului din flörea plantei *crocus sativus*. Stigmele acestea au un miros aromatic de tot deosebit și un gust amar. Pe cum se știe, șofranul e förte scump, și de aceea în comerțul de coloniale se mestecă förte mult șofran falsificat.

Planta *crocus sativus* în Palestina creșce selvatică. Dar ea se cultivă și în grădini, pentru că șofranul e o spicerie förte bine plătită în tötä lumea. Pentru a se căștiga șofran de tot curat și veritabil, se desface stigma de pe pistil cu multă grije și apoi se uscă și se piséză.

Crocus sativus se înșiră în familia Irideelor, cari în privința frumșeții florilor se întrec cu Liliaceele. Flörea de șofran are forma toceriului și e de comun vinětă, dar mai arare ori și aurie și albă. Ea are trei stamini și trei stigme galbene.

Homer încă a cunoscut flörea această.

II. 14, 348: „Trifoiul udat de röuă și crocosul împreună cu iacinta.“ El folosesce numele crocosului spre a numi cu el o colöre. El grăcesce la II. 8, 1 despre „Eos cea cu degetele trandafirii, îmbrăcată în haină de crocos ($\kappa\rho\rho\kappa\omicron\pi\epsilon\lambda\omicron\varsigma$) luminând orizontul“. Pline scrie la 21: „În cununii crocosul nu se folosesce, dar el este un adaus minunat în vin, mai ales în cel dulce; măcinat se folosesce spre a umplé teatrele de arome. El se folosesce și ca medicament și are proprietatea, că omul după gustarea lui nu se îmbétă de vin.“ İmperatul Adrian a lăsat întru oörea lui Traian să curgă pe treptele teatrului balsam și șofran (Spartian. de Adriano 19). Romanii la bancheturile lor zăceau pe perini, cari erau umplute cu șofran (Lamprid. de Heliog.). De aci se vede, că ei trebuie că au avut nervi förte tari.

IV.

„Eu flörea câmpului, crinul văilor.“ Așa se asamănă mirésa pe sine în versiunea noastră în Cântarea Cântărilor 2, 1. Dar versiunea noastră aci nu reproduce textul evreesc pe deplin. Acest text sună: „Eu cépa ciörei din șesul Saron, crinul văilor.“ Mirésa se asamănă deci cu o flöre albă, cu crinul,

poporul meu! vei ține cu sfințenie la frumoasa și armonioasă ta limbă strămoșească, dacă vei cultiva cu zel această comoră neprețuită, nota caracteristică a ființei tale latine, dacă vei stringe tot mai mult legăturile unității culturale între toți aceia, în ale căror pepturi bate o inimă românească, și pe ale căror buze resună graiul dulce românesc, dacă te vei însufleți de exemplul Mântuitorului, carele a suferit până în capet: va sosi curând și pentru tine ziua glorioasă a învierii la o nouă viață politică și religioasă, și investit cu toate atribuțiunile, ce se cuvin unui popor, vei pute intona triumfătorii simbolicul imn: *Christos a înviat!*

În locul ideilor mari adevărate și fericitoare ale creștinismului dumnezeesc fii întunecului tot mai mult propagă ideile înguste și destructive ale spiritului omenesc, supus erorii și rătăcirii. Spiritul acesta mic a inveninat în multe privințe viața familială, socială și politică a poporilor și pregătesce pentru omenime o nouă sclăvie. Sperăm înse, că poporul român va rămâne alipit la Christos și la învățăturile lui, cari singure garantează libertatea poporilor. Sperăm, că poporul nostru nu-și va pângări obiceiurile și ideile sale creștinesci în familie și în toate raporturile sale sociale și politice. El va ține în toate timpurile sus stégul Aceluia, pe Care-l preamărește în ziua învierii cu cuvintele: *Christos a înviat!*

Serbătorea învierii este ziua, în care ura, patima și discordia trebuie să încete între toți, cari se țin creștini; ei trebuie să se îmbrățișeze cu iubire, lertându-și împrumutat toate pentru înviere. Fie, ca serbătorea această să curățească mințile și inimile tuturor Românilor de ura și neînțelegerea dintre frați, și astfel să devenim falangă încheată și

neînfrântă în fața atacurilor și uneltirilor dușmane.

Cu aceste simțeminte urăm cetitorilor noștri „serbătorii fericite“, salutându-i frățesce cu salutarea creștină: *Christos a înviat!*

Nazarenismul. — În „Biserica și Școala“ a apărut un articol de Vladimir Dimitrijevič, secretariul consistoriului gr. or. sârbesc din Vârșeț. Reproducem dintr'insul următoarele:

„De două-trei decenii încôce a început a se lăți secta așa numită Nazarenă între Sârbi și în unele părți mărginașe în mod parțial și între Români. Observând eu adunările secrete ale acestei secte și constatând, că ea poate deveni pedecă pentru creșterea religioasă morală a poporului, după un studiu de mai mulți ani mi-a succedut a cunoaște ființa ei, pe cum și cum a început a se lăți această sectă. Resultatul studiilor mele l-am publicat într'un op intitulat: „Nazarenismul, istoria și ființa lui.“ Continuând eu cercetările mele referitoare la nazarenism am mai aflat și cele ce urmeză, cari de sigur interesază și pe coreligionarii noștri români.

„Intemeiătorul acestei secte Samuil Heinrich Fröhlich a publicat o colecțiune de cântări în limba germană pentru lățirea sectei. Cea dintâi ediție a apărut în anul 1855.

„Această colecțiune de cântări e o traducere a cântărilor baptiștilor englesi. La cântările traduse din limba englesă a mai adaus unele cântări dela Calvin și Luterani, pe cum și unele compuse de el însuși.

„Nu mult după aparițiunea edițiunii a doua germane apărut această colecțiune de cântări și în traducere magiară; acestei traduceri magiare îi urmă și o traducere slovacă completă.

„Sârbi încă posed aceste cântări în traducere foarte bună.

„În limba română aceste cântări s'au tradus și au apărut sub numele de „Noua Harfă a Sionului“. Colecțiunea de cântări traduse în limba română a apărut anul trecut

în Zürich în tipografia Fuhrer și Zürcher. Se pare, că aderenții sectei nazarene n'au aflat în Ungaria editori pentru o astfel de întreprindere stricăcioasă.

„Înainte de șapte săptămâni, tocmai la importarea acestei cărți din Elveția în 1600 de esemplare avui norocul de a afla despre acesta, și a-mi mijloci un esemplar. Cărțile au fost trimise la mai multe locuri principale de convenire în număr anumit, și de aici s'au vîndut pe lângă un preț însemnat numai celor cunoscuți deja ca credincioși și adică ai lor.

„După acestea se obtrude și întrebarea mai puțin interesantă, cine ore să fi făcut această traducere în limba română?

„De aproape 20 de ani se lucră la acesta într'un mod abil. Centrul acestei activități literare a fost Satul-nou, ăr stéua luminătoare un anumit Balmagian țeran tot din acest loc. În convenirile lor nocturne în timpul erii se adună ei pentru a asculta bărbați luminați de Duhul Sfînt, ca pe măestrul lor Balmagian. El le cetesce producțiunile sale. Țer el ascultă foarte atenți tonurile farmecătoare ale lirei sale. Dacă se întimplă înse, ca în decursul timpului acestuia să aflu cineva vre-un vers mai ușor, sau vre-o rimă mai bună, atunci bravul măestru trebuie să se supună, și să primescă îndată corecțiunea. Făcându-se în modul acesta traducerea câtorva cântări, s'a decopiat această în mai multe esemplare, și astfel circula în creștinii din mână în mână, dela o comună la alta.

„Notăm înse, că toate cântările nu au nici cea mai mică valoare literară. O limbă românească stricată, ăr despre ortografie, neologie etc. nici vorbă nu poate să fie.

„Pe lângă totă această întreprindere așa zicînd copilărească, nu trebuie să perdem din vedere caracterul periculos al ei. Scit din esperință proprie, că la noi Sârbi unii sau două esemplare din aceste colecțiuni de cântări au fost prevestitoriul repedei invasiunii a acestei secte. Este de trebuință

ci au alta roșetică, cu cépa ciórei (colchium autumnale).

Aceea-și flóre roșetică se mai amintese și la Isaie 35, 1, unde profetul dice în textul evreesc: „Desfătare umple pustia și silva, se bucură stepa și înflorește ca cépa ciórei.“

În amîndouă locurile aceste se potrivește flórea această foarte bine în descriere. Mirésa se asemănă cu crinul și cu cépa ciórei nu pentru diferența de coloré a acestor două flóri, ci pentru diferența timpului, în care înflorește ele. Cépa ciórei înflorește adevă după ploile cele dintâi, după ploile de toamnă, ăr crinul înflorește după ploile cele de pe urmă, după ploile de primăvară. Cépa ciórei e deci reprezentantul florilor de toamnă, ăr crinul reprezentantul florilor de primăvară.

La noi înflorirea cepei produce un fel de simț de melancolie: flórea asta ne aduce aminte, că iérna se apropie cu pași repeđi. Nu așa în răsărit. Acolo cépa ciórei și sóțele ei de toamnă înflorind fără de veste după o arșiță lungă, carea pîrlesce totă vegetatiunea, fac asupra ómenilor o impresiune de tot diferită de cea ce o fac pe la noi. Răsăriteni salută înflorirea cepei ciórei cu aceea-și bucurie, cu care salutăm noi înflorirea viorelelor. Amîndouă sunt semne, cari ne vestesc, că natura se deșteptă din nou. Căci ceea ce e la noi iérna, aceea e în răsărit vara, — timpul de stagnare în viața naturii. Are deci o însemnare simbolică foarte frumoasă aceea, că Isaie metamorfosarea pustiei, prin care poporul lui Israil se va întorce din prinsóre

în patrie, o descrie cu cuvintele: „Desfătare umple pustia și silva, se bucură stepa și înflorește ca cépa ciórei,“ adevă se schimbă fără de veste într'un câmp înverđit și înflorind. Tot asemenea de frumoasă este și însemnarea simbolică a cuvintelor, cu cari se descrie pe sine mirésa: „Eú cépa ciórei din șesul Saron, crinul văilor,“ căci aceste două flóri sunt corifeele, vátavele în hora florilor, una în hora de toamnă, ăr cealaltă în hora de primăvară a florilor. În asemnarea această a miresei nu se cuprinde deci o smerenie extraordinară, ci conștiința deplină a frumșetei, înse fără de deșertăciune.

V.

Mătrăguna (mandragora officinalis, *mandragóra*) se amintese la Fac. 30, 14 și în Cântarea Cântărilor 7, 14. La Fac. 30, 14 se dice: „S'a dus Ruvin în ăilele secerii de grâu și a aflat mere de mandragoră în țarină și le-a adus la Lia mămă-sa. Și a ăis Rachil cătră soru-sa Lia: Dă-mi din mandragorile ficiorului tău. Și a ăis Lia: Nu este destul ție, că ai luat pe bărbatul meu? Au doră și mandragorile ficiorului meu vei, să le ăei?“ La Cânt. 7, 19 ur: „Să mănecăm la vi, să vedem, de a înflorit viea? Florile fac rod? Înflorit-au rodiile? Mandragorile au dat miros, și la ușile noastre tot felul de póme, nouă și vechi, frățiorul meu, și-am ținut ție.“

În acestea două locuri ale s. Scripturii e învederat, că se au în vedere fruptele mandragorii. Asta se vede și din determinarea timpului „A înflorit viea, înflorit-au rodiile“,

căci mătrăguna în ținuturile mai adânci și mai căldurose ale Palestinei înflorește în Decembrie și fruptele ei se coc prin Aprilie și prin Maiu.

Mătrăguna se înșiră între Solanee, cari toate cuprind un suc mai mult ori mai puțin narcotic. Sucul acesta din unele Solanee este un venin puternic (laurea, măsălărită, ărba codrului sau mătrăguna de pe la noi). Mătrăguna răsăritenă sau mandragora crește în Palestina și în țările vecine selbatică, fără ca să se cultive în grădini, este o plantă scundă cu frunze de coloré verde închisă, fără creștături la margini și fără codă. Frunzele cresc nemijlocit dela rădăcina întocmai ca sălata. Din mijlocul frunzelor se înaltă pe un cotor scurt florile roșetice în formă de tolceriu. Fruptele (6—10 pe o plantă) ajung mărimea prunelor, sunt rotunde, galbene, cu carne môle și cu miros plăcut. Locuitorii de pe acolo le mănăncă bucuros, și ele n'au nici o înfrurință păgubitoare pentru sănătate. Rădăcina este grósă, are forma unui morcov, care se împarte în două fire. Ea este veninósă. În răsărit ocupă mai mult fruptele, în apus mai mult rădăcina acestei plante fantasia ómenilor. Amîndouă li-se ascriau foarte deșteptătoare de iubire și de fertilitate. Elinii și Romanii credeau, că din rădăcinele ei se pot pregăti beuturi deșteptătoare de iubire (Dioscor. de mat. med. 4, 76), și pe cum odinórá Rachil, așa își întinde și astăzi Araba cu lacomie mână după fruptele mandragorei sperând binecuvîntare de prunc.

(Va urma.)

numai, ca cineva să-și formeze o idee clară despre momentul psihic, despre viața psihică a unui astfel de fanatic, și deslegarea enigmei va fi foarte ușoară. El este plin de chin din cauza păcatelor comise, și plin de ură față de acei oameni, pe cari îi privesc de împreună vinovați în căderea sa. Acum urmărește o cântare curiosă, și în inima lui jălăvime răsună éráși ca un buciom la răspuns câtră tot, ce nu ține cu el.

„Póte ar obiecționa cineva aici, basat pe traducerea acésta de nimica. Pe un moment am fi și noi aplicați înaintea acestei obiecțiuni a retrage afirmarea noastră de mai sus și a părăsi câmpul de luptă.

Să părăsim înse momentul literar său mai bine și cel teoretic și să ne întorcem la viața practică, atunci nu putem, decât să observăm, că acésta colecțiune de cântări pe lângă toate defectele ei póte fi periculoasă. Nu asupra inteligenței, ci asupra poporului țintesc acésta întreprindere. Și dacă este așa, — ceea ce nu se póte nega, — atunci ajungem la concluziunea, că acésta colecțiune de cântări va exercita un efect stricăcios asupra Nazarenismului. Țăranul simplu nu va privi la căruțenia limbii, la corectitatea ortografiei, la ușurătatea versului și la nedefectuositatea rimei, — nu, pentru că el pentru toate acestea nu are simț: el din toate acestea numai atâtă va auzi și va înțelege, numai atâtă va voi, să audă și să înțeleagă, că păcatele se vor pedepsi numai la acela, care nu este de o credință cu el; că el trebuie să laude pe Domnul, pentru că el ca Nazarinén va ajunge de sigur în paradís; că lui ispititorul nu-i póte face nimic etc. etc.

„Din acest motiv țin eu și „Nóua Harfă a Dionului“ ca un mare progres al Nazarenilor în între Români.

„De aceea să fie atentă preoțimea, învârtătorii și toți bărbații, cărora le zace la inimă înaintarea și prosperarea bisericii ortodoxe, și să folosescă toate mijlocele spre a rezista invasiunii acestei stricăciose secte.

„În acésta întreprindere doresc bisericii ortodoxe române dela Dumneșeu, Domnul nostru, putere, perseveranță și binecuvântare.“

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Maiestatea Sa Monarchul prin reșcripșul regal din 27 Martie s'a îndurat să mulțumească a numi pe Ilustritatea Sa Dr. Ioan Szabó, episcopul gr. cat. de Gherla, *consilier intim*.

Msgr. Agliardi, nunțiu pontificiu în Viena, a două zi de ss. Paști va să viziteze Primatul Vaszary în Strigoni. Diarele aduc visita acésta în combinațiune cu o pastorală comună, pe care episcopatul catolic ar adresa-o după Paști credincioșilor. Noi visita acésta o reducem la un simplu act de curtoasie.

Roma.

În 30 Martie a reposat cardinalul Benavides, arhiepiscopul de Saragosa. El s'a născut la 1810 în Baesa în Spania, în 1857 a ajuns episcop de Siguenza, în 1875 patriarch al Indiilor vestice, în 1881 arhiepiscop de Saragosa, și în 1887 a fost creat cardinal fiind membru al mai multor congregațiuni.

Sânția Sa Leo XIII în 31 Martie după celebrarea sfintei Liturgii a primit

în audiență pe deputatul magiar Asboth János.

De curând a adresat Papa o epistolă contelui Keller, președintelui reuniunii franceze pentru sfințirea Duminecii, laudând activitatea salutară a reuniunii acesteia, a cărei membri se tot înmulțesc.

Am fost amintit și noi, că guvernul italian a încetat, să pună mâna pe colegiul de catechumenat din Roma, — numit Pia casa dei cateumeni. — S. Scaun a recurs la consiliul de stat regnicolar, care a declarat acel colegiu de institut pontificiu pentru misiuni, érá nu de institut filantropic, și astfel el va rămâne și pe viitorii proprietatea bisericii.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Fóea semioficiósă „Or. Ér.“ scrie, că după cum se asigură din locuri competente, camera deputaților pe la finele lunii acesteia de nouă va lua la pertractare proiectul de lege despre recepțiunea Jidovilor respins în casa magnaților, pe cum și proiectul despre libertatea religioasă, din care s'a șters afară partea esențială, adică admiterea neconfesionalității. Proiectele acestea camera le va primi din nou în totă întregitatea lor, și pe la începutul lui Maiu de nouă vor ajunge în casa de sus, unde, — pe cum speréză semi-oficiósă, — vor fi de astădată primite, de-órece voturile magnaților liberali s'a înmulțit.

„Fejérmegyei Napló“ afirmă, că Regele numai sub acea condițiune a sancționat legile din Decembre, ca dieta actuală să nu mai pertracteze recepțiunea Jidovilor și libertatea religioasă, dacă aceste proiecte și a doua órá vor fi respinse în casa de sus. Wekerle a promis-o acésta, dară după câteva zile a cădút. Óre ce sórte îl așteptă pe Bánffy, care a eredit politica lui Wekerle? Alt-cum Bánffy, care s'a laudat de repetite ori, că în cestiunea politicii bisericești ține la întregitatea principiilor, deja s'a arătat inconsecuent, când și-a dat consensul în casa magnaților, că să se omită din proiectul despre libertatea religioasă capitulul referitor la neconfesionalitate.

Fóea guvernamentală „Politikai Heti-szemle“ scrie, că în ministeriul de interne sunt deja gata regulamentele și ordinațiunile cu privire la introducerea matriculelor de stat. Tóte comitatele — cu excepțiunea comitatului Bereg — și-au înaintat la ministeriul raporturile cu privire la împărțirea districtelor matriculare și la denumirea conducătorilor de matricule. Ministrul de interne mai întâiu se va pronunța cu privire la împărțirea districtelor, érá denumirea conducătorilor o va face deodată cu a inspectorilor de matricule de stat. În ministeriul se lucră acum la pregătirea blanchetelor matriculare.

Liberalul Bánffy a dispus, să i-se pregătescă un proiect de lege pentru urmărirea delictelor sociale și politice ale preoților. Acest proiect, — spun foile din Pesta, — a trecut prin consiliul de ministri și ar fi și supus Monarchului spre aprobare prealabilă. Departe am ajuns în regnul Marian, dacă trebuie să

se fabrice legi penale excepționale pentru preoți. Legea se pare a fi îndreptată în contra preoților catolici de rit latin, cari desvóltă mare activitate în interesul partidului poporal, dară e fundată temerea, că idea de stat magiar va aplica legea cea adusă mai mult în contra preoților nostri.

Ministrul Bánffy a petrecut în 7 și 8 a c. în Viena, unde a fost primit de către Maiestatea Sa în audiență privată. Cu acésta ocaziune ministrul-președinte a referit Monarchului despre programul delegațiunilor și al lucrărilor din cameră și din casa magnaților. Unele foii spun, că ar fi fost vorbă și despre disolvarea dietei pe toamnă și despre escrierea de alegeri nouă. Se dice, că a referit Bánffy și despre atentatul asupra statuei lui Hentzi, și i-a succes, să liniștescă pe Maiestatea Sa. În Viena Bánffy a vizitat pe nunțiu Agliardi, pe ministrul comun de război Krieghammer și pe ministrul austriac de finanțe Plener.

Germânia.

Guvernul germân spre a puté reuși și în parlamentul imperial cu proiectul de lege în contra agitațiunilor subversive este aplicat a primi în proiect modificările propuse de membrii Centrului în comisuni. Apropierea guvernului de Centru o declară foile liberale de o umilire. Dară ceva face și guvernul: el se apropie de acel partid, care profeséză principii mai sănătoase și e tot odată și cel mai numărós. Br. Buol, noul președinte al parlamentului, fiind că în acésta calitate are să fie preste partide, a repășit interimal din partidul centrului.

Camera deputaților se va redeschide în 23 Aprilie.

Congresul comercial germân s'a exprimat pentru menținerea valutei de aur.

Franța.

Franței îi dau multă batere de cap coloniile. Pe lângă lupta, ce are să o pórte în Madagascar, în Africa necontentit îi vin interesele în colisiune cu ale Angliei. Acésta apare și din declarațiunile făcute de către ministrul de externe Hanotaux în senat. El a șis, că unele negocieri începute de mai mulți ani cu Anglia în privința afacerilor africane sunt încă pendente. În cestiunile Nigerului, Mekongului și a Nilului de sus guvernului frances nu i-a succes a obține dela cel angles nici un răspuns precis, érá când a urgitat răspunsul, negocierile s'aú intrerupt. Totuși speréză ministrul de externe, că atunci, când va fi sunat óra pentru regularea definitivă a raporturilor din acele ținuturi, se vor respecta drepturile fiecăruia, și ale Sultanului și ale Chedivului și ale puterilor interesate. Politica Franței în Africa înainte de tóte este o politică comercială, dară e tot odată și antisclavistă și civilizătoare, care e onórea Franței.

Camera a primit proiectul de lege, prin care se interdice esportul armelor și al munițiunilor de război. Președintele Faure cu ocaziunea inaugurării unei școle de abanoserie în faubourgul St. Antoine a șis: „Eu prin nascerea mea aparțin lumii muncitoare și mă pre-

tind a fi al ei. Nu există un mal bun învățămînt pentru tinerile generațiuni, decât a le arăta, cât de mult e onorată munca în o democrație ca a noastră." Discursul a făcut cea mai plăcută impresiune.

Rusia.

Politicii rusești sunt de părere, ca imperiul să nu-și consume prea multe forțe în orientul Asiei, ci să și-le concentreze spre Persia, de-ăcece ocuparea golfului persesc este mai importantă și decât posesiunea Bosforului.

Rusia încă își are Panama sa. Anume la 1891, pe când domnia fomete teribilă în populațiunea dela țară, s'a început construirea liniei ferate Caspice, pentru ca poporul să capete de lucru. Cu conducerea lucrărilor a fost încredințat generalul Annenkov, la dispoziția căruia s'a pus 10 milioane ruble. Milioanele s'a eshauriat, dară linia ferată tot nu s'a terminat. Annenkov a cerut de nou bani, ceea ce a început, să clatine încrederea în el, dară totuși a mai primit în două rînduri cam câte 2 milioane. Neterminând nici cu aceștia construirea și avînd lipsă de sume nouă încă în anul trecut a fost provocat, să dea rațiuni despre întrebunțarea sumelor primite. După multă trăgănare a dat rațiuni, acelea înse în loc de a-l esculpa îl compromit, din care cauză s'a început cercetare în contra lui; el înse cu nimica nu pôte răsturna acușele ridicate în contra lui pentru dilapidarea de bani publici.

Asia.

Îndelungatul război coreic se pare a se apropia de sfârșit. În armata Japoneză, care luptă în China, a erupt cholera în măsură mare. Această epidemie stîmpără pofta Japoneșilor de război. Pe cum se anunță din Șanghai, Japonia ar fi propus Chinei următoarele condițiuni de pace: Coreea să se declare independentă; insula Formosa și peninsula Liao-Tong să se cedeze Japoniei; China să permită introducerea de mașine și fabrici, și pe toate rîurile mai mari să fie liberă navigațiunea pentru năile tuturor națiunilor; să se declare mai multe porturi chineze de libere. Puterile europene până acum observă cea mai strictă neutralitate.

Regulament

pentru examenele de calificățiune, cari se țin la institutul preparandial român gr. cat. din Blaș cu învățătorii și învățătoarele dela școlile populare elementare române gr. cat. din arhidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

(Five.)

§. 19.

Examenele verbale sunt publice. Pentru examenele acestea fiecare profesor va pregăti în scris întrebările mai momentose din obiectul său și un exemplar îl va preda președintelui.

Pe candidat totdeauna președintele îl provocă la răspuns, ér întrebările le propune profesorul respectiv de studiu rămînînd președintelui dreptul de a propune și el întrebări. În cazul acesta întrebările le desvîltă profesorul respectiv de studiu.

Unui candidat i-se pot pune cel mult 3 întrebări de sine stătătoare.

În protocolul luat cu ocaziunea examenelor verbale notariul inferese fiecare întrebare dimpreună cu calculul statorit de respectivul profesor esaminătorii.

§. 20.

Obiectul propunerii practice se notifică candidatului din partea președintelui comisunii esaminătoare cu o jumătate de zi înainte. Candidatul este dator, să-și elaboreze în scris planul propunerii sale și să-l presinte președintelui înainte de începerea propunerii.

Candidatul va instrua elevii școlii de praxă din loc înainte comisunii esaminătoare și a profesorilor dela școla de praxă cel puțin $\frac{1}{4}$ de oră sau mult $\frac{1}{2}$.

În judecarea examenului practic Comisiunea trebuie să-și îndrepte atențiunea cu deosebire la aceea, că ore scie candidatul să-și valorizeze în praxă cunoștințele sale teoretice, scie să tracteze bine cu copiii, să desvîlce conceptele amăsurat gradului lor de pricepere și să le lege atențiunea prin vioiciunea propunerii sale.

Dacă împrejurările ar pretinde, examenul practic se pôte ținé și înainte celui verbal, ba chiar și înainte celui scripturistic.

§. 21.

Candidatele de învățătoare se esaminéză asemenea docenților din obiectele prescrise pentru învățătoare în §-l 111 art. de lege 38 ex 1868 respective §-l 74 aplicat la învățătoare.

Pe lângă acestea sunt obligate a se supune examenului și din lucru femeesc de mână, pe cum și din metoda instruirii acestuia.

§. 22.

După terminarea examenului întreg Comisiunea esaminătoare împreună cu inspectorul scolastic regesc eventual substitutul dînsului ține conferință și prin majoritate de voturi statorosec pentru fiecare candidat:

- Calculii din singuraticile obiecte.
- Clasificațiunea generală.

Pentru indicarea rezultatului se folosesc următorii calculi: eminent, laudabil, bun, suficient și nesuficient.

Gradurile de calificățiune sunt: cu distincțiune, cu laudă, bine, de ajuns și nesuficient.

Aceste graduri se statorosec pe basa calculului mijlociū, ce rezultă din calculii singuraticelor obiecte.

§. 23.

Candidatul, care a obținut calcul de nesuficient din 3 ori mai multe obiecte, este obligat, să repetescă după un an examenul întreg. — Candidatul, care a obținut calcul de nesuficient cel mult din 2 obiecte, pôte să facă examen corectoriū din respectivele obiecte în proxima lună Septembrie. De cumva cu ocaziunea acesta singur din un obiect numai nu-î succede examenul, din obiectul acesta pôte să mai repetescă examenul încă odată la finea anului scolastic; ér de cumva nu l-a succes examenul din amîndouă obiectele, atunci se relégă, să mai repetescă încă odată și mai pe urmă întregu examenul de calificățiune.

Cei ce în decursul examenului din vre-o cauză acceptabilă și de bună voe repășesc dela continuarea examenului, nu se clasifică și se consideră, ca și când nici nu s'ar fi

supus de loc examenului. Acela înse, care a repășit de trei ori, nu mai pôte fi admis la examen.

§. 24.

Calculii statoriti conform §-lui 21 al acestui regulament se inferesc în conspectul de clasificățiune. Acest conspect îl subscriu toți membrii comisunii esaminătoare dimpreună cu inspectorul scolastic regesc.

O copie a acestui conspect autenticată din partea directorului are să se subșternă Ordinariatului metropolitan.

§. 25.

Diplomele de docenți popolari elementari, ce se vor estrada acelora, cari au fost declarați de calificăți, sunt a se pregăti pe basa conspectului de calificățiune. Acelea se subscriu din partea tuturor membrilor comisunii și a inspectorului scolastic regesc și se provéd cu sigilul institutului.

Diplomele sunt libere de timbru. În diplomă ara să se amintescă, că candidatul a absolvat preparandia regulat, ori că s'a pregătit pe cale privată.

Acelor candidați, cari încă nu au implinit etatea prescrisă prin lege (pentru bărbați anul al 19-lea, pentru femei al 18-lea), nu li-se estradau diplomele până după implinirea acelei etăți.

Li-se pôte da înse un certificat simplu despre rezultatul examenului.

§. 26.

Tacsa examenului de calificățiune pentru candidații, cari au terminat cursul preparandial, este 10 fl. v. a., ér pentru cei ce s'au pregătit pe cale privată, 20 fl. v. a.

La cas, când se repetesc examenul întreg, este a se solvi o taxă de 10 fl. v. a., ér pentru examen corectoriū 5 fl. v. a.

Tacsele acestea trebuie să se solvescă totdeauna înainte.

Tacsele se impart între profesorii esaminatori conform §-lui 11 aliniatul ultim.

Blaș din conferința corpului profesoral dela institutul preparandial ținută în 7 Octobrie 1894.

G. Muntean,
director.

Nro. 4143—1894.

Se aprobă.

Blaș din ședința consistorială ținută în 9 Octobrie 1894.

I. M. Moldovan,
vicariū capitular.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din nrulū 13. fl. 21085.61

Ioan Paul prof. la liceul național din Iași a colectat din Iași dela:

Societatea	150.—
Princ. Grigorie Sturdza	200.—
Grigorie Butureanu prof.	20.—
I. Tanoviceanu prof. univ.	20.—
Ioan Fotea proprietar	25.—
A. Melente	6.—
M. Tomida profesor	20.—
M. Săvescu	3.—
O. Zarifopol	15.—
I. Micu profesor	10.—
C. Stere	10.—
G. C. Stanislău	10.—
N. N. Gane	4.—
Ștef. Emilian prof. univ.	10.—
I. G. Ionescu	10.—
Aron Densușianu prof. universitar	100.—
A. Mireșanu (Ungur) profesor	30.—

V. I. Radu direct. școl. comerciale	10.—
V. M. Burlă prof.	100.—
Miron Pompiliu prof.	20.—
Gr. Erbiceanu prof.	10.—
Gh. Gr. Gheorghiu prof.	5.—
V. Cireș prof.	10.—
M. Tipeiu prof.	10.—
Iconomul Gh. Carp profesor	10.—
N. N.	5.—
Archim. V. Răileanu	50.—
M. Grumăzescu st. univ.	5.—
V. Bellissimus prof.	5.—
V. Teodoreanu prof.	5.—
T. Vasiliu prof.	5.—
C. Penel prof.	3.—
N. Apostol prof.	20.—
Șt. A. Drăghici prof.	5.—
Locotenent Liciu	5.—
Sublocoten. Mihailescu	3.—
A. Gasorowski prof.	5.—
G. Roșiu prof.	10.—
Locotenent Broșteanu	5.—
Gr. Bărsescu prof.	10.—
Gh. Scorpan prof.	3.—
P. Gărcineanu prof.	5.—
D. Chiabur prof.	3.—
G. Dimitrescu prof. de gimnastică	1.—
I. K. Gheorghiadă	15.—
G. Genoiu judecător la curtea de apel	10.—
D. Ionescu prof.	5.—
Economul C. I. Știubeiu profesor	10.—
Dr. Manasian medic	10.—
Elevele liceului Maria Dómna de sub direcția Dómnei Elena Denșușian	79.—
Marta Trancu studentă la universitate	5.—
Maria Anastasescu stud. universit.	1.—
Lucreția Moțoc stud. universit.	2.—
M. Spigler	1.—
Botez Gheorghe stud. universit.	1.—
Ar. Donat	5.—
Margosches stud.	1.—
Glückman stud.	1.—
Granet	1.—

(Va urma.)

Apel

cătră Preoții români.

Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaș, vădend cu mare durere de inimă, că doctrinele cele impiu, perverse, absurde, false și inimice religiunii creștine se propogă cu luțea fulgerului până și în satele cele-mai ascunse; vădend, că acele doctrine au ca urmare scăderea și înădușirea simțului religios și moral, pe cum și înstrăinarea dela s. biserică, dela acea mamă bună și așa de iubitoare, carea în șirul atător secli de durere a fost nu numai scutul credinței, ci și al limbii și naționalității noastre; a decis încă în anul 1889 traducerea și edarea celui mai bun op de îndrumări pastorale, care să fie pentru preotul român un far sincer pe calea cea grea și ostenicioasă a păstoririi sufletescă, care să fie pentru veneratul cler român un îndreptariu practic în instruirea credincioșilor cu cuvintul adevărului etern și cu învățături salutare.

Acest nobil propus de mult dorit s'a realizat în primăvara anului 1890 în ziua Bunevestiri, când Societatea noastră a putut prezenta publicului român și în special preoțimii române partea primă din „Epistolele cătră un preot tiner“, opul venerabilului părinte Aloisiu Melcher director al locului de peregrinaj „Unsers Herrn Ruhe“, un op, care prin originalitatea și simplitatea elegantă în espunere, prin modul părintesc de a tracta lucrurile cu seriozitate adevărat preotescă; care, prin cunoștințele multilaterale, ce apar și și-se imbie cu plăcere; care pentru esperința

autorului câștigată în un șir lung de anș plinș de activitate și prudință espusă cu multă bunăvoință și iubirea de Dumneș și de ómenș, și care prin învățaturile alese în lucrurile, ce formeză obiectul activității și grijii dñnice a păstorului sufletesc, devine un isvor nesecat de învățături pastorale și arme de apărare pentru preotul român, care pentru biserică și națiune trebuie să trăescă și să moră.

Un an mai târșiu, în serbătorea Întrării în biserică, Societatea noastră a scos la lumină și partea a doua a acestui op de atăta valóre.

Partea primă constă din 24 cóle, ér a doua din 20, format 8° mare, hârtie fină, tipariu elegant. Prețul unui esemplar din fie-care parte a fost 1 fl. 50 cr. (al ambelor părți 3 fl.).

După ce la modestele noastre apeluri și la cólele de prenumerațiune ne-au răspuns cu mult mai puțin, de cât speram, cât Societatea mai dispune de sute de esemplare din fie-care parte, ne-am vădut constrinși, — deși stăm aprópe în fața unui deficit, — ca să reducem prețul acestui op dela 3 fl. la 1 fl. 50 cr.; va să șică, abonându-se partea primă, a doua se trimite gratuit.

În considerarea acestora ne luăm voea a aduce la cunoștința On. Public român și în special Venerabililor Preoți acest decis, rugându-ne totodată de oferirea sprijinului binevoitor, ca așa în curénd să putem eda eventual alte opuri.

Acei P. O. D., cari vor abona acest op, sunt rugați, ca abonamentul să-l facă direct la Societate.

Nutrind firma speranță, că Apelul nostru va fi bine primit din partea întregii preoțimii române, am rămas

Pentru Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain“

Blaș, 3 Aprilie 1895.

Mih. Hodárnét,
președinte.

Vasile Urlică,
secret. soc.

Noutăți.

Fundațiune școlară. George Popa și soția sa Sofia credincioși gr. cat. din Ighiu au făcut o fundațiune de o mie florenș, din ale cărei interese să se ajute în fiecare an învățatoriul dela școla română gr cat de acolo. Fundațiunea este pusă sub administrarea Capituluului mitropolitan din Blaș. Fapta acésta este cu mult mai elocuentă, decât să albă lipsă de lauda noastră. Noi numai atăta adaugem, că Dumneș să resplátésca înmiit binefacerea evlavioșilor creștini și bravilor români George Popa și soția sa Sofia.

† **Georgiu Schopper**, episcopul de Rosenau a reposat în noștea de 9 spre 10 a c. în etate de 76 ani. El s'a născut în Budapesta, unde a și studiat. S. Teologie a ascultat-o la universitatea din Viena și tot acolo a obținut și laurea de doctor în teologie. A fost profesor de teologie mai întâiu în Strigoniu, apoi la universitatea din Budapesta până în 1868, când a fost numit canonic la Strigoniu, éră la 1872 episcop la Rosenau. El în tot decursul carierei sale a dovedit o pietate esemplară, o iubire furbinte față de biserică și a desvoltat o activitate plină de zel pentru validitarea principiilor bisericesci în toți ramii vieții sociale și publice. Cu deosebire în timpul din urmă a fost recunoscut ca cel mai îndrășneș apărator al instituțiilor bisericesci față de așa numitele reforme bisericesci-politice ale guvernului. Fericitul Schopper a început mai întâiu lupta în contra nefericitei ordinațiuni din 26 Febr. 1890 și de atunci încóce cu vorba și în scris a luptat pentru drepturile amenințate ale bisericii. Circularele lui, cari tradau o profundă convingere religioasă și o energie a voinței, nu odată au pus pe gânduri cercurile liberale, ba așa scria de energie, încât dacă nu ar fi ocupat o demnitate așa înaltă și nu ar

¹⁾ Recomandăm cu totă căldura P. T. publicului român adevératul mărgăritar sufletesc „Pregătire la mórte“ tradus și edat de Societatea noastră. Acest op constă din 28 cóle, hârtie alésă, tiparit cu mult gust. Prețul unui esemplar broșurat 80 cr.

fi fost așa înaintat în etate, sigur fi aducea liberalismul modern pe banca acusașilor. În luna trecută a fost atacat de influenza. Cu tóte acestea s'a prezentat în casa magnașilor, unde a votat în contra libertății religioare. Dară agravându-i-se morbul nu a putut rămáne în Pesta, să voteze și în contra recepțiunii Jidovilor. Influenza a degenerat în aprindere de plumânș, care i-a curmat firul vieții. Perderea lui o simte greú întrégă biserică catolică din Ungaria.

În vecl amintirea lui!

Alegerea de deputat dela Tapolcaza a decurs cu mare încordare de ambele părți. Pentru Vörös candidatul guvernului au corțeșit oficialii administrativi, éră pentru Kossuth Ferencz jidovimea, deși secretarul de stat Vörös, comitele suprem și alte notabilități liberale s'au căciulit în corpore la rabinul dr. Linger. Ales a fost Kossuth.

„Controla“ este numele unui nou organ politic român, care dela 1 April apare în Timișóra de 2 ori pe septémână și costă 8 fl. pe an.

Înășprirea închisorii de stat. Ministrul de justiție face o mare nedreptate prinșonerilor de stat din Seghedin și Vaș înășprind regimul penitențiar prin ordinațiunea sa din 14 Martie 1894 Nr. 1140, prin care introduce un nou regulament disciplinar. După noul regulament prinșonerii sunt puși cu totul la discrețiunea directorilor de temniță. Tóte scrisorile, ce vin pe postă, se predaú prinșonerilor numai după ce au fost revédute de director, și dacă acesta afă cu cale, póte să nu le inmanueze nici după ce le-a cetit. Cărți și diare li-se permit prinșonerilor, dar numai de acelea, cari după părerea directorului nu staú în legătură cu delictul, pentru care au fost condamnați. Epistole și alte scrisori de ale prinșonerilor se spedéză, numai dacă sunt vidimate de directorul și scrise în o limbă înțelésă de acesta. (Așa dară dacă cineva nu șie limba directorului, nici coresponda nu mai póte.) Visite pot primi prinșonerii numai câte două ori pe și și atunci încă numai consăngent. La conversare totdeuna va fi de față și un temnițeriu, și conversarea are să decurgă în o limbă înțelésă de acesta. Visita străinilor se va permite numai în casuri excepționale. Órele de preumblare s'au restrins la 2 pe și. Cine nu vedé, că regulamentul țintesce la îngreunarea suferințelor condamnașilor nostri spre mai marea glorie a liberalismului magiar?

Asociațiunea meseriașilor români din Brașov, — pe cum cetim în „Gaz. Trans.“, — și-a ținut adunarea generală Duminecă sub presidiuul dlui N. P. Petrescu. Din raportul comitetului cetit de dl profesor Vlaicu apare, că averea acestei asociări pentru ajutorarea învățecilor și sodalilor meserieși români constă din fondul propriu al asociațiunii 4661 fl. 40 cr., fondul M. Stroescu 43.700 lei și 195 fl. 18 cr, fondul diar 14.000 lei, fondul societății tinerilor sodali 845 fl. Asociațiunea în anul trecut a aședat la diverse meserii 79 învățeci (în anul precedent numai 44). Numérul învățecilor este de presente de 245. Sodali au ieșit în anul trecut 55. Dorim succese și mai strălucite reuniunii din Brașov, și ar fi în interesul nostru național, când s'ar înființa și ar desvolta activitate atari reuniuni și în alte centre românesci. În adunare au fost aspru sbiciuți acei Români, cari nu sprijinesc pe comerțianții și industriași români, ci preferesc pe străini. Noi la timpul sêu încă am reprobat purtarea unor inteligenți români din Blaș și jur față de „Reuniunea de consum“ din Blaș, dară „Gaz. Tr.“, — póte că dușă în rătécire de vre-un corespondent, atins prin reprobarea noastră, — ne-a desaprobat; noi înse în cazul de față suntem de acord cu cele scrise în „Gazeta Transilvaniei“. Pentru ce să hrănim noi pe străini, cari pentru scopuri românesci nu dau nici o para, ci din contră de comun se aliéză cu adversarii nostri?

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal.

F.

Suprimarea episcopatelor sufragane și nimicirea puterii arhieresci a mitropolitului.

(Continuare.)

Supunerea puterii arhieresci săborului mare. Suprimându-se episcopatele sufragane, mitropolitul Belgradului a rămas singurul arhieru al Românilor din Ardeal. Prin această biserică românească a ajunsă a fi asemenea celei calvinesci în un punct cardinal, încât și biserica calvinescă avea în Ardeal numai un singură superintendente

Imprejurarea acosta a avut înse și alte urmări. După dreptul resăritean din Pravila, sinodul mitropolitan compus din mitropolitul și episcopii sufragani, care trebuia să adune în fie-care anu cel puținu odată, era organul cel mai însemnat pentru guvernul bisericesc. În sinodul acesta mitropolitan era concentrată mai de aproape totă puterea publică jurisdicțională pentru mitropolia întrégă.¹⁾

Sinódele aceste mitropolitane de arhieriei preserise cu rigóre de dreptul orientál bisericesc s'au și conservat la popórele, ce se țin de biserica resăritului, în formă mai puțină sau mai multă acomodată Pravilei până în ziua de astăzi. Era la popórele, cari și-au organizat biserica după teritoriul politic, sinodul mitropolitan a luat forma așa numitului „sfințitul sinod”, din Rusia, Grecia și România. „Sfințitul sinod” în statele aceste este un sinod compus din mai mulți arhieriei, care înse intrinsec în sine potestatea supremă bisericescă pentru statul respectiv ca și sinodul mitropolitan al Pravilei pentru mitropolia întrégă.

Până când în Ardeal a mai stat organizațiunea mitropolitana prescrisă de Pravila, sau până ce în Ardeal a existat un mitropolit cu câțiva episcopi sufragani, până atunci nu putem crede, să nu fie existat și sinodul mitropolitan, la care convenia mitropolitul cu episcopii săi. Concedem bucuros, că sinodul acesta nu se va fi ținut cu ceva aparat mare, sau cu ceva pompă, care să atragă atențiunea publică asupra sa. Concedem și aceea, că nu multă spirit va fi arătat sinodul în tractarea și rezolvirea afacerilor sale.

Starea bisericii românesce pre acele timpuri era multă mai miseră și mai înapoiată decât să putem accepta așa ceva dela un sinod al bisericii românesce din acele timpuri triste.

Din acestea înse nu urmază, că acel sinod nu se va fi ținut de loc, fiind oșicun unu ce esențial în organismul bisericii resăritene după dreptul din Pravila.

A trebuit înse sinodul mitropolitan să încete cu totul, după ce au încetat episcopatele sufragane, căci mitropolitul nu mai avea cu cine să-l țină.

Și așa calvinii dând lovitura de morte episcopatelor sufragane, cu o cale au dat lovitura de morte și sinodului mitropolitan, sau au nimicuit de-odată două instituțiuni cardinale de ale bisericii resăritului basate pre Pravila.

Acum puteau calvinii purcede mai departe. Acum puteau pași la organizațiunea bisericii românesce întru tóte după norma celei calvine.

N'avem înse să ne închipuim, că cronologic încă au urmat lucrurile în ordinea acosta logică, ca și cum mai întâi ar fi suprimat episcopatele sufragane și cu ele sinodul mitropolitan, și apoi s'ar fi apucat de organizațiunea calvinescă a bisericii românesce. Ci lucrurile au decurs de-odată, și paralel. Pre când se stingeau episcopatele sufragane, și eșia din usă sinodul mitropolitan sub presiunea calvină, pre atunci întra de altă parte în biserica românească tot sub aceea presiune instituțiunile calvinesce.

Între instituțiunile aceste mai însemnată este săborul mare,

¹⁾ Despre sinodul mitropolitan vorbesc în Pravila can. 37 al apostoloru, can. 5 dela Nicea I, can. 20 dela Antiochia, can. 8 Trullan și can. 7 dela Nicea II. Bine să însemnăm înse, că tóte canonele aceste vorbesc de sinóde de arhieriei, singurele sinóde, pre cari le cunoșce Pravila. Nu scim, ce să dicem despre bărbații aceia ai nostri, cari se provócă la canónele aceste, ca și cum ele ar vorbi de sinódele diecesane preoțesci sau »micste«, de cari nici o urmă nu e în Pravila. Numai în zilele trecute n'a căzut în mână o representațiune în cauza sinódelor trimisă Mitropolitului Vancea și subscrisă și de bărbați serioși, în care asemenea se face provocare la canónele de mai sus în favorul sinódelor diecesane preoțesci și »micste.« Mitropolitul Vancea a pus'o ad acta.

încât prin elu fu lovită mai tare în inimă puterea arhierescă. Întrarea lui s'a întâmplat în modul următoriu.

Calvinii ca și protestanții au susținut, că ei în biserica lor voescu să realizeze „libertatea evangelică”. Ce înțelegeau înse ei sub „libertatea evangelică”? Înțelegeau liberarea de sub guvernul ierarhiei. După ei Domnul nostru Isus Christos, când a întemeiat biserica, n'a constituit în biserică nici o ierarhie, ci totă puterea publică bisericescă o a dat poporului, care spre susținerea ordinii publice bisericesce constituie oficiali în biserică, cari înse dispun și guvernază în numele poporului și cu putere primită dela ei.

Ierarhia catolică, care dispune în biserică și guvernază în numele lui Dumnezeu și cu putere primită de sus, este după calvinii numai unu product al timpului născut în biserică în contra voinței fundatorului ei. Supunerea la ierarhia acosta este o adevărată sclăvie după calvinii, și pentru aceea nimicirea ierarhiei este realizarea adevăratei libertăți evangelice.

Principiul acesta simplu al calvinilor a fost programul dezvoltării lor bisericesce dela început. Întruparea nici unei idei în societate, — fie idea cât de limpede, — nu se pôte întâmpla de-odată, și nu arare ori are lipsă de vécuri întregi, că să pótă intru în unu mod mai multă sau mai puțină deplină.

Legea acosta istorică se observă și în dezvoltarea bisericii calvinilor din Ardeal. Principiul lor despre „libertatea evangelică” îi împingea să scuture de pre biserica lor ori ce element ierarhice. Sub conducerea principiului acestuia nou înse pre lângă tóte forțările, totuși se află în o așa confusiune, cât nu puteau nici distinge limpede, ce este în biserică element ierarhice și ce nu este. De aci a urmat, că lungu timpu considera de elemente ierarhice în biserică numai factorii aceia, cari purtau mai marcată timbrul ierarhiei. Și acești factori erau: Papa, mitropolitul și episcopii. La aceștia le-au denegat deci mai întâi ascultarea canonică, carea după ei era sclăvia.

Ce să facă înse acum? De factorii cei mai însemnați ierarhiei nu mai voeau să scie nimic. Anarchia acum era *ante portas*.

Atunci au început și ei a-și organiza biserica bine rău, cum puteau, după principiul „libertății evangelice”, cum o înțelegeau ei.

Biserica catolică s'a fost organizat de sus în jos. Mântuitorul a ales pre cei 12 apostoli, apostolii au pus după aceea episcopi, episcopii preoți, și așa mai departe în decursul vécurilor totdeauna mai mari s'au îngrijit de organizațiunea bisericescă. Acosta o poftesc principiul ierarhice în biserică.

Calvinii din Ardeal ca și de aire, fiindu-le principiul ierarhice de totu odios, au început organizațiunea în unu mod diametral opus bisericii catolice, adică de jos în sus, căci după ei numai o atare organizațiune corespunde „libertății evangelice”. Poporul în fiecare comună și-a ales păstoriu, era păstorii din întrégă țara și-au ales unu cap, pe care-l numeau și episcop, dară mai multă superintendente, nefiindu-le plăcută numirea de episcop, ca una ce prea tare mirósă a ierarhie catolică.

În biserica catolică episcopul are deplină putere jurisdicțională în teritoriul supus lui, nețermurită decât numai prin canóne, înse prin acele, și prin instituțiunile întemeiate pre ele, țărmurite în măsură însemnată. Este episcopul în biserica catolică o specie de principe ecclesiastic sau ierarhice.

Organizându-și calvinii biserica spre a încunja căderea în anarhie, prin instituțiunea superintendentului au ajuns și ei la o instituțiune analogă cu a episcopilor din biserica catolică, și așa preste voea lor au trebuit să vadă, cum elementul ierarhice al episcopatului catolic scos afară pe o ușe, a intrat în biserica lor pre alta.

Trebuie acum, voindu să fie consecuenți, să creeze pentru superintendentele lor o atare pusățiune, cât să nu semene mai de loc cu pusățiunea episcopilor catolici, o pusățiune, prin carea „libertatea evangelică” a lor să fie jignită cât mai puțin.

Spre a ajunge la acosta, au trebuit să stătorască principiul, că deși superintendentele este în fruntea celorlalți păstori, totuși elu nu are și în elu nu este concentrată totă puterea publică bisericescă, ci este numai unu *primus inter pares* față cu ceilalți păstori, unu organ executiv a poporului, care singur este purtătorul puterii depline bisericesce.

Voința poporului înse se manifesta în așa numitul „*synodus generalis*”. Adevărat că pre atunci *synodus generalis* nu era astfel alcătuit, cât să pótă dice cu drept cuvint, că în elu

era reprezentată în adevărul poporului. Calvinii înse flă considerau totuși de organul acela, prin care se manifestă voința poporului. Și așa pre superintendente flă subordinară *sinodului general*, și sinodul general flă puseră în fruntea bisericii, ca organul acela, în mâinile căruia era concentrată plenitudinea puterii bisericesci.

Pre calea acesta superintendentului său episcopului lor flă creată o pusățiune, ce nu avea mai nici un colorit ierarhic, și esențială diversă de pusățiunea episcopilor catolici. De altă parte prin crearea pusățiunii acesteia pre sama superintendenteiului său episcopului lor flă ajunsă a fi de firma credință, că de o dată aș realizat în biserica lor principiul „libertatei evanghelice”, cum și-o închipuiau ei.

Acum își întorseră privirile spre biserica românească.

În principiu nu a fost și nu este nici astăzi nici o deosebire între pusățiunea ierarhică a episcopului apusană pre temeiul dreptului din „*corpus juris canonici*” și între pusățiunea ierarhică a episcopului resăriteană pre temeiul dreptului din Pravila. ¹⁾

A fost lucru firesc deci, că calvinii precum de tare uriau puterea ierarhică a episcopilor apusani, chiar așa de tare uriau și puterea ierarhică a mitropolitului românesc.

Ce aveau dară de făcut, ca să nimicescă puterea ierarhică a mitropolitului nostru? Nimic altă, decât să-l degradeze la rolul inferior de un *primus inter pares* față cu preoții, de un organ esecutiv a voinței publice a poporului, chiar așa cum purceseră în biserica lor.

Spre scopul acesta supuseră pre mitropolitul nostru *săborul mare* sau adunarea clerului din țara întrăgă, și plenitudinea puterii bisericesci a așezară în *săborul mare*.

Prin acesta puterii ierarhice a mitropolitului românesc flă dată o lovitură, carea și singură era de mărte. De aci încolo mitropolitul nostru nu mai era arhierul, pre care-l cunoșce Pravila, era prin instituțiunea *săborului mare* în biserica românească din Ardelu a intrat un element câtă se pôte mai străin de Pravila.

Putem să dicem, că încetându mitropolitul nostru a mai avea puterea ierarhică, ce i-o dă Pravila, și transplantându-se puterea acesta la *săborul mare*, biserica românească din Ardelu a ajunsă deplină din cadrul bisericii apusului și a resăritei, și în privința dogmei despre ierarhie a devenit deplină calvină.

Minunata putere ierarhică arhierescă a Pravilei, carea a păstrat biserica în timpurile cele mai grele în contra păgânilor și a ereticilor, fu împărțită în sute de bucăți printre preoțimea întrăgă țara, și Românii din Ardelu cu numele mai aveau în

¹⁾ Înălțimea puterii ierarhice arhieresci în resăritu se pôte tare frumose vedea din constituțiunile apostolilor. Vezi Cardinalu Pitru „*Juris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta*”. Roma 1864 tom. I. pag. 172, 176, 178, 179, 217, 219.

frunte arhierul în persoana mitropolitului, în faptă înse erau fără arhierul, și fără arhierul aș fost până la s. unire, când flă era și reactivată puterea ierarhică în conformitate cu Pravila. ¹⁾

În ce contrast a ajuns biserica noastră cu Pravila, atunci, când în urma presiunii calvine preste puterea arhierescă a mitropolitului aș pusă *săborul mare* sau adunarea preoțimei din întrăgă țara, se vede între altele din talcul canonului 68 din partea întâia a Pravilei, care sună astfel:

„Oile, ce se dice omenii. și ucenicii, adecă preoții, nu voiți să pasceți pre păstorii și învățătorii vostri. pre arhierul dicit, că în loc de ucenicii, ce sunteți, voi veți să vă faceți dascăli, să judecați pre ceia ce aș putere să vă judece și să vă învețe.” ²⁾

În modulul cel mai drastic s'a arătat nimicirea puterii arhieresci întemeiată pre Pravila prin *săborul mare* atunci, când *săborul mare* i-s'a dat și puterea să judece și depună pre mitropolitul. ³⁾

După dispozițiile Pravilei arhierul are drept să judece pre preoții supuși lui, la nici un cas înse preoții n'au drept să judece pre arhierul.

Canonul 68 din partea întâia a Pravilei cu privire la lucrul acesta prescrie următoarele:

„Nu s'a dat preoților, nici mirenilor să judece pre arhierul lor, pentru că este capul și păstorul, dară acesta s'a dat arhierilor să caute și să judece pre omenii lui.” ⁴⁾

Și ierarhia din România, carea nu s'a abătută nici odată în privința acesta dela dispozițiile Pravilei, precum am văzut deja ⁵⁾ nici n'a voit să recunoscă dreptul *săborului mare* de a judeca și depune pre mitropolitul.

Astfel și-aș ajuns calvinii scopul de a da și în biserica românească o lovitură de mărte puterii arhieresci, factorului acela din biserica noastră, pre care era mai marcantă imprimată timbrul ierarhiei atât de odiosă calvinilor.

(Va urma.)

* * *

¹⁾ Avem după s. unire ună frumoasă asemplu chiar dela episcopul Clain despre reactivarea puterii ierarhice episcopesci în conformitate cu Pravila, și despre emanciparea puterii arhieresci de sub supremația *săborului mare*, introdusă de calvinii în biserica românească. În o epistolă, ce o scrie episcopul Clain din Roma protopopul Secadate din Blașu, să exprimă astfel: „*extra synodum clericus ad nihil accedere potest, et absente episcopo tanquam capite nihil concludere potest, requiritur enim Episcopi ratificatio*.” Sustine aci Clain corectă, că clerul nu numai că nu este preste episcopul, ci că nu pôte decide nimic fără episcopul, sau fără ratificarea episcopului. Principiul acesta nu cuprinde altă decât dispoziția canonului 39 al apostolilor din Pravila, „*Preoții și diaconii fără de socotința episcopului nimic să se arșescă, că el este căruia i-s'a încredințat poporul Domnului, și dela care se va cere cuvintul cel pentru sufletele lor*.” Petru Mașor „*Istoria bisericii Românilor*” pag. 181, și Pidalionul românesc flă 33.

²⁾ Pravila de Tergoviște pag. 53.

³⁾ Vezi mai sus pag. 20.

⁴⁾ Pravila de Tergoviște pag. 53.

⁵⁾ Vezi mai sus pag. 49 și uu.

Lourdes înaintea forului științei.

De prof. Dr. I. Ackerl.

(Fine.)

Medicii serioși ridă adă de mișelia, ce se fac diletanții în aplicarea ipnotismului și sugestiunii. Obiectele lor de probă sunt de regulă morburii nervoase și stări isterice, prin urmare morburii de acelea, ce noi le-am înțeles în clasa cea dintâi, și a căror vindecare, chiar dacă s'a întâmplat repede, noi nu considerăm de vindecare miraculoasă. Nu se mult s'a fost publicat prin diare, că o persoană și-a pierdut viața prin aplicarea ipnotismului și sugestiunii, dar că ore cine să fie vindecat prin aceste mijloace radical și miracabil, încă nici odată nu am cetit. Dacă am mai ști de medicul Charcot, Bernheim etc. le-ar fi succedat și numai o singură vindecare de morburii nervoase, ca și cari s'au întâmplat în Lourdes, — cari vindecări medicii comisiunii de constatare relativ la caracterul lor miraculos să judecat atât de rigoros, — de pe toate tredele școlilor superioare s'ar vesti numele

lor cel laudat, în toate revistele medicale s'ar aproba succesul lor. În loc de acesta înse un elev al lui Charcot ne surprinde cu următoarele mărturisiri:

„Despre minunile, despre cari se trimbiță în lumea largă ca despre manifestări regulate de ale ipnotismului, noi în ale noastre observări nu aflăm nici o urmă prin spitaluri. Istoria ipnotismului conține în sine încă mult romanticism. Cu privire la vindecările momentane, la acestea schimbări, cari evident restornă toate legile, încă trebuie să se observe totă precauțiunea. Vindecarea casurilor isterice decurge foarte încet și în butul sugestiunii, magnetului și altor mijloace moderne rămân ca și mai înainte timp îndelungat prin salele noastre de morboși păstrându-și tot deuna dispozițiunea și simptomele morbului respectivilor. Vindecările miraculoase și evidente schimbări spre bine sunt o amăgire ori o sperare, dar a rare ori realitate.”

În judecarea manifestărilor ipnotice se porcede din și în și tot cu mai multă

chibzuellă. Necredința a fost silită, să apeleze la un romanțier murdar ca Emil Zola ¹⁾ spre a se apăra în contra „superstițiilor”. Știința înse protestează energie în contra încercării de a esplica minunile din Lourdes prin sugestiune și ipnosă.

Esplicarea minunilor din Lourdes preste tot numai ateștilor le causază greutate. Cine crede în esistența unui atotputernic Dumnezeu, cine crede în dispozițiunea unei Provedințe divine, pe acela nu-l vor înștrăina nici acestea, nici alte minuni.

Acea mână, carea a creat admirabila structură a ochului omenesc, dora va fi în stare a suplini neajunsul puterilor naturale și a da într'o clipă unui orb vederea pierdută? Și aceea atotputință, carea a chemat la esistență minunatul origansim al trupului omenesc, să

¹⁾ O nouă carte scrisă cu multă cunoștință și obiectivitate a apărut: *Critique d'un roman historique. Lourdes de Zola de Abbé Joseph Crestey. La Roger și Chernovitz în Paris. Într'aceia Zola a fost acusat pentru defaimare și din partea unui architect.*

nu p^otă vindeca un membru frânt, să nu p^otă restitui sănătatea sdruncinată, deși această nu le succede medicilor prin mijlocele, ce le sta^u la dispoziție? Trăește încă bătrânul Dumneșeu. Acela, care în Lourdes în mod așa de miraculos dă vedere orbului, auz surdilor, sănătate morboșilor, nu e altul, decât Acela, carele un popor întreg a trecut ca pe uscat prin mare, care a dⁱs paralizicului din s. Scriptură: „Sc^olă-te și mergi!“ și orbului: „E^u voesc, să ve^ui!“ Știința a aprobat în Lourdes în mod strălucit credința, și necredința a înfruntat-o. Uu mare număr al celor mai renumiți medici ¹⁾ din t^ote părțile lumii așa se pronunță din an în an:

Nu știința este, carea n^ogă minunea. Din contră tocmai știința este, carea învață, că puterile naturii sunt legate de anumite margini, pe cari acelea am^esurat esperinței nu le-a trecut. Și tot știința este aceea, carea cu referință la minunile din Lourdes astfel se declară: Spre efeptuirea acestora mijlocele naturale preste tot nu sunt de ajuns. Aici cooper^oză puteri supranaturale.

Sepora.

Economie.

De ale stuparilor. Preste tot pentru cei ce se ocupă cu stupăritul rațional în coșniți mobile, nu e plăcut lucru, că roiul trebuie prins mai întâiu în coșniță ordinară, și apoi mutat în cea mobilă. E o împrejurare această, în carea altcum nu ne putem ajuta, din cauză că coșnița Dzierzon, ori alt sistem basat pe Dzierzon, e grea, și nu e cu putință a o purta după plac ca pe o coșniță simplă. Pentru a-mi ușura după putință inconvenientele atarei mutări, după mai multe probe am ajuns la următorul rezultat: Mi-am făcut o coșniță ușoară cuadrată din scândură de 10 mm grosă. Dar această așa e făcută, că trei păreți de laturi și fundul de-asupra sunt bătute laolaltă cu cue. Al patrulea părete înse e mobil ca o ușe, dar nu e prins cu nimic către coșniță. Pentru ca păretele acesta să stea și să nu alunece nici în o parte, e făcut cu horșuri, cum e

¹⁾ Protocolul la finea peregrinajului național a constat 88 medici. Șesezeci de vindecări fură examinate. Numărul peregrinilor, cari călătoriră cu trenul la Lourdes în August din anul trecut, a fost de 35.000.

În Lourdes vin înainte vindecări de acelea, cari prin nici un fel de metod natural ori artificial nu se pot efeptui. La vindecările acestea conlucră atari puteri, cari nu se pot numi numai simple puteri naturale.

făcută spre exemplu și ușa la casă, de se îmbucă în ușior. Ca să nu alunece păretele acesta nici în jos, celalalt doi păreți ai coșniței, pe cari ar fi să se potrivească acest părete mobil, sunt priși laolaltă în partea inferioară cu o l^etă cam de 1 cm în diametru de grosă. Ca acest părete totuși să nu pice, se înțepenește către coșniță prin două copei, făcute din două cue subțirele de drot așa, că cuele le batem binisor în dunga păreților fiși și apoi le îndoim preste păretele mobil. În partea inferioară păretele mobil e prov^egut cu urdiniș (ușe pentru albine), carele prin o scândurice ori dop după plac se p^ote închide. Coșnița această are apoi dedesubt un capac, pe cum e spre es. acoperișul unei șcătule, carele așa se potrivește de acurat pe gura coșniței, cât pe lângă acesta nu p^ote ieși afară nici o albină. Coșnița această atât trebuie să fie de largă, pe cât e de largă și coșnița mobilă, în carea voim, să mutăm stupul, adică: acurat atâta, cât cadrele din o coșniță să se potrivească perfect în cealaltă. Pentru ca să putem aplica în coșnița această de prins cadre, trebuie să albă horșuri tăiate în păreți, ori făcute prin baterea alor două lețe în partea superioară a păreților laterali, întocmai ca și coșnița mobilă, în carea e a se așeza stupul. Și trebuie să fie coșnița această atât de lată, cât acurat să încapă în ea 7 ori 8 cadre, dar acurat, ca nici să nu se strângă, nici să nu se misce. Înălțimea coșniței nu hotărăsește. Când prindem roiul, procedem astfel: Dacă roiul a ieșit din o coșniță mobilă, luăm coșnița mobilă și desfăcându-i fundul dedesubt și păretele mobil, aședăm în ea trei cadre cu faguri naturali ori artificiali, pe cum îi avem, ér de nu, și fără faguri, la t^otă întâmplarea cu începătura îndatinată. Apoi luăm din coșnița mobilă, din care a ieșit roiul, un fagure cu pu și cu albine cu tot, și îl aședăm în coșnița de prins lângă cele trei cadre cu faguri ori fără faguri, pe cum îi avem. Dacă roiul nu a ieșit din coșnița mobilă, ori nu scim, din care coșniță a ieșit, totuși luăm un fagure cu pu din o coșniță mobilă, dar măturăm t^ote albinele de pe el, și apoi îl aședăm ca mai sus. Dacă nu avem de loc coșnițe mobile cu stupi, în loc de faguri cu pu punem ori și ce fagure, și încă de se p^ote, fagure bătrân, negru.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vânzare:

Otocolul cel^u mic^u ediț. III. Blăși^u 1892. Prețul nelegat^u 80 cr. v. a., legat^u cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legat^u dimpreună cu Pentecostariul^u costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triod^u, crudo fl. 6.50, legat^u în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologeriu^u, crudo fl. 2.80, legat^u în piele fl. 3.80.

Apostoleriu^u, folio, crudo fl. 4.40, legat^u în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieriu^u, crudo 2 fl. 20cr., legat^u în piele 3 fl. 20 cr.

Euchologiu

edițiunea a d^ona, rev^egută după originalul grecesc și îndreptată în mod^u însemnat. Format^u 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipari^u frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat^u fl. 2.80, érá legat^u în piele tare fl. 3.80.

Istoria universală bisericească de Dr. A. Grama. Blăși^u 1881 broș. 3 fl.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oială 1 fl. 50 cr.

Istoria particulară a bisericei unite de Dr. A. Grama broș. 1 fl. 50 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericei românești unite, studi^u apologetic^u din incidentul^u invectivei lor^u „Gazetei Transilvaniei“ și a diu Nicolae Densușan^u asupra Mitropolitului Vancea și bisericei unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Testamentul și Literele fundati^onale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit^u gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș^u Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blăși^u 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blăși^u. Se află de vânzare la Administrația „Unirii“. Prețul 10 cr., cu partă postală 15 cr.

Decretele Conciliului, provincial^u prim^u edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial^u al doilea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Pregătire la m^orte, adică considerati^onii asupra maximelor eterne folositor^u tuturor pentru meditare și preoților și a predica, de *Alfonsă Maria de Liguori* Doctor^u al^u Bisericei. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blăși^u 1893. Tipografia Seminarului archidiececan^u. Opol^u are 425 p. 8° mic^u. Prețul 80 cr. Editura societății

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Cu deosebită stimă cutez^u a încunoscința pre Veneratul^u Cler^u greco-catolic^u, că precum și până acum ia^u asupra-mi gătirea de

iconostase, amv^one, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor^u, în ce privește lucrul^u de măsur^u și de sculptor^u, de colorare respective de marmorisare și de provodere cu ic^one s^onte, dimpreună cu aședarea acelor^u obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesc^u cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat^u recunoscere deosebită, și t^ote mă îndreptătesc^u la sperarea, că Veneratul^u Cler^u mă va împărtăși ocașionalmente de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merit^u renumele cel^u bunu, care mi-l'am câștigat^u până acum.

Prin tariful^u de zone dispăr^end^u depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărită.

Rugându-m^e pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuari^u 1892

cu deosebită stimă

Carol^u Müller,

auritor^u și fabric. de recuis. bisericesc^u.

(7) 9—?